

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17681/2022
22.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бисерка Стојковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бранислав Поповић, адвокат из ..., ради тековине, накнаде трошкова и утврђења ништавости уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2437/21 од 21.06.2022. године, у седници одржаној 22.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване ревизије странака изјављене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2437/21 од 21.06.2022. године, става првог, другог, трећег, четвртог и шестог изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена ревизија тужиље изјављена против одлуке садржане у ставу петом изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2437/21 од 21.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2437/21 од 21.06.2022. године, укинута је пресуда Основног суда у Пожаревцу П 1302/2020-74 од 22.04.2021. године, исправљена решењем истог суда П 1302/2020-74 од 18.06.2021. године. Ставом првим изреке делимично усвојен тужбени захтев тужиље и утврђено је да удео од 21,1% на објекту број 1 – приземна породична стамбена зграда у основи површине 113м² и објекту број 3 – приземна помоћна зграда – штала, димензија 10,88 x 5,65 м, све у потесу село, стојећа на кп. бр. .. КО ..., приказане на скици вештака Драгана Благојевића из ... од 21.05.2019. године и удео од 21,1% на кп. бр. .. КО ..., потес село, укупне површине 7,03 ара, све уписано у лист непокретности број .. КО ..., представља заоставштину покојног ВВ, бившег из ..., по основу стицања у заједници, што је тужени дужан признати тужиљи, као законском наследнику покојног ВВ, бившег из ..., док је за разлику од досуђеног удела до траженог удела од $\frac{1}{4}$ тужбени захтев одбијен, као неоснован; а одбачена тужба у делу у којим је тужиља тражила да се утврди да је сада покојни ВВ, бивши из ... по основу стицања у заједници власник непокретности

наведених у претходном ставу изреке ове пресуде и у делу којим је тужилја тражила да се њој као законском наследнику покојног ВВ, бившег из ... и имаоцу правног интереса ова пресуда послужи као исправа подобна за упис права својине на истим непокретностима у корист ВВ, бившег из ..., а по озакоњењу објекта са уделима по $\frac{1}{4}$, као недозвољена. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилје и утврђено према туженом, као правном следбенику покојног ГГ, бившег из ..., да је тужилја, као законски наследник покојне ДД, бивше из ... сувласник са уделом од 10,55% на непокретностима које је сада покојна ДД, бивша из ..., као власник стекла по основу стицања у заједници и то: објекту број 1 – приземној породичној стамбеној згради у основи површине 113 м² и објекту број 3 – приземној помоћној згради – штали, димензија 10,88 x 5,65 м, све изграђено на кп. бр. .. КО ... и приказано на скици вештака Драгана Благојевића из ... од 21.05.2019. године са уделом од 10,55% на кп. бр. .. КО ..., потес село, укупне површине 7,03 ара, све уписано у лист непокретности број .. КО ..., да ће пресуда тужилји послужити као исправа подобна за упис њеног права својине на напред наведеним објектима, на оба по озакоњењу објекта са уделима од по 10,55% и на кп. бр. .. површине 7,03 ара, потес село, уписане у лист непокретности број .. КО ..., са уделом од 10,55%, док је за разлику од досуђеног удела до траженог удела од $\frac{1}{8}$ тужбени захтев одбијен, као неоснован и одбачена тужба тужилје којом је тражила да се утврди да је сада покојна ДД, бивша из ..., по основу стицања у заједници власник са уделом $\frac{18}{100}$ непокретности наведених у претходном ставу изреке ове пресуде, као недозвољена. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилје, па је утврђено да је уговор о доживотном издржавању закључен пред Општинским судом у Жабарима Р 111/89 од 20.06.1989. године између ГГ из ... као примаоца издржавања и туженог, као даваоца издржавања, ништав и да не производи правно дејство у односу на 42,2% на објекту број 1 - приземној породичној стамбеној згради у основи површине 113 м² и објекту број 3 – приземној помоћној згради – штали, димензија 10,88 x 5,65 м, све уписану у лист непокретности број .. КО ..., јер је приликом закључења уговора прималац издржавања располагао имовином иако није био једини власник исте, а што је тужени дужан признати и трпети, док је у преосталом делу тражења и то за кп. бр. ..., површине 7,03 ара, потес село и за разлику од досуђених 42,2% до тражене $\frac{1}{2}$ на напред наведеним објектима, тужбени захтев тужилје одбијен, као неоснован. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилје, па је обавезан тужени да тужилји исплати износ од 73.223,25 динара на име адаптације крова објекта број 1, приземне породичне стамбене зграде, стојеће на к.п. бр. .. КО ... износ од 76.758,00 динара, на име замене крова и покривача на кошу стојећем на кп. бр. .. КО ..., укупно 149.981,25 динара са законском затезном каматом почев од 18.07.2018. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијена је предложена привремена мера којом је тужилја тражила да се туженом забрани да отуђи или оптерети добротним или теретним правним послом: породичну стамбену зграду уписану као зграда број 1 у В. листу – 1 део, помоћну зграду уписану као зграда број 2 у В. листу – један део и кп. бр. ..., површине 7,03 ара – уписано у А. листу, све уписану у лист непокретности број .. КО ... до правноснажног окончања ове парнице, под претњом законских последица и наложи РГЗ СКН Жабари да у В. листу лист непокретности број .. КО ... изврши забележбу постојања забране отуђења и оптерећења непокретности из претходног става овог решења и забележбу постојања спора на истим непокретностима. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име трошкова поступка плати 404.700,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, странке су благовремено изјавиле ревизије и то тужиља против одлуке у делу којим је одбијен, као неоснован њен тужбени захтев и одбачена тужба, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, а тужени против одлуке у усвајајућем делу, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...18/20), и утврдио да су ревизије странака неосноване.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијама се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, због које повреде се ревизија не може поднети, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, предметна кп. бр. .. КО ... уписана је у лист непокретности број .. КО ..., као земљиште у грађевинском подручју, површине 703 м², на име ГГ (деде странака), приватна својина са 1/1. На наведеној парцели су уписана два објекта: објекат означен бројем 1 - породична стамбена зграда, објекат изграђен без одобрења за градњу, површине у основи 113 м² и објекат означен бројем 2 - помоћна зграда – кош за кукуруз, површине у основи 17 м², изграђен пре доношења прописа, на терену површине у основи 20 м². Објекат означен бројем 3 је помоћна зграда – штала површине у основи 61 м², димензија 10,88 x 5,65 м, бруто површине 61,47 м² и није евидентирана у катастру непокретности.

Странке су рођени брат и сестра, рођени ...1961. године. Деда странака, спорну парцелу стекао је наслеђем од свог оца. Предметни објекти, објекат број 1 и број 3 изграђени су на предметној парцели у току трајања породичне заједнице деде, бабе и родитеља странака. Објекат означен број 1- породична стамбена зграда изгрђена је током 1971 – 1972 године на предметној парцели и састоји се од пет одељења. У објекат је уведена струја, док је вода уведена тек 2016. године. Објекат нема санитарни чвор, нити купатило. Објекат означен бројем 3 – штала, изграђен је током 1972 – 1973 године, састоји се од два одељења, у објекат је уведена струја, док објекат нема воду. Деда странака ГГ (рођен 1904. године, преминуо 1992. године) бавио се пољопривредом, а баба странака ЂЂ (рођена 1903. године, преминула 1979. године), била је домаћица и обављала је пољопривредне радове. Отац странака ВВ (рођен 1929. године, преминуо 2017. године) био је пољопривредник, а од 1963. године до 1969. године повремено је, а од 1969. године до 1978. године непрекидно радио у Аустрији, где је остварио и право на пензију. Мајка странака ДД (рођена 1939. године, преминула 1990. године) водила је домаћинство, подизала децу, бавила се пољопривредом, а од одласка свог супруга у Аустрију 1969. године радила је у Аустрији по 2-3 месеца. Била је власник њиве, коју је наследила од својих родитеља. Отац странака, имао је своју посебну имовину – њиву коју је отуђио за живота. У периоду градње спорних објеката, деда и баба странака су се бавили пољопривредом, имали су своју земљу, радили су башту, бринули су се о странкама, а родитељи странака су од новца који су зарадили у иностранству финансирали изградњу предметних објеката. На предметном објекту број 1 – породичној стамбеној згради је током 1984. године мењан цреп на крову. Плац је

ограђен са 2/3 бетонском оградом, а са 1/3 дрвеном оградом, које радове су извели родитељи странака. На кошу, који је изградио деда странака, тужила је 2018. године ћерамиду заменила црепом, а радови су изведени како би се спречило угрожавање безбедности пролазника. На предметном објекту број 1 – породичној стамбеној згради извршена је замена и обнова крова у току 2017. године, када је отац странака већ био болестан, а радови су изведени од стране тужиле уз сагласност оца. Деда странака је, као прималац издржавања са туженим, као даваоцем издржавања закључио уговор о доживотном издржавању 20.06.1989. године, а предмет уговора је била сва његова имовина која се водила у јавним исправама у КО ... .

Из налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке утврђена је вредност предметних објеката. Вредност објекта број 1 – породичне стамбене зграде (кроз вредност основних радова, реновирање крова, вредност материјала и са обрачуном амортизацијом) износи 1.702.751,00 динара, док вредност објекта број 3 - економске зграде (штале) са обрачуном амортизације износи 253.072,00 динара. Замена крова и покривача на кошу по одбитку амортизације износи 102.340,00 динара. Вредност монтажне ограде по одбитку амортизације износи 29.330,00 динара, док вредност реновирања крова на стамбеној згради по одбитку амортизације износи 97.631,00 динар. Вредност предметне парцеле, имајући у виду њену величину, број и положај објеката на њој, њихов међусобни положај у односу на јавну површину, износи 337.640,00 динара. Судски вештак је проценио да је за редовну употребу предметних објеката потребна цела кп. бр. .. КО ... .

Првостепени суд је усвојио тужбене захтеве тужиле и утврдио сувласничке уделе родитеља странака на предметним непокретностима, јер је утврдио да предметни објекти представљају заједничку имовину деде, бабе и родитеља странака, јер су у време изградње предметних објеката (у периоду од 1971. године до 1973. године), живели у породичној заједници и заједничким средствима стеченим у току заједнице живота изградили предметне објекте, као и да је њихов допринос у стицању предметних објеката подједнак, применом члана 195. Породичног закона. С тим у вези првостепени суд је утврдио делимичну ништавост предметног уговора о доживотном издржавању, применом члана 194. Закона о наслеђивању. С обзиром да је утврдио да је тужила сопственим средствима финансирала целокупну адаптацију крова предметног објекта број 1- породичне стамбене зграде, као и замену крова и покривача на објекту број 2 - кошу, те да су ти радови били неопходни и нужни, то је обавезао туженог да у висини његовог дела исплати тужиле вредност изведених радова.

Другостепени суд је, након одржане расправе, укинуо првостепену пресуду и делимично усвојио тужбене захтеве тужиле, а одбацио тужбу у делу у коме је тужила тражила да се утврди да су сада покојни родитељи странака сувласници са одговарајућим уделима на предметним непокретностима. Ово, јер је утврдио да су објекат број 1 – породична стамбена зграда и објекат број 3 – помоћна зграда – штала изграђени за време трајања породичне заједнице коју су чинили деда, баба и родитељи странака, применом правила имовинског права која су важила у време стицања и према сада важећој одредби члана 195. став 1. Породичног закона и да представљају њихову заједничку имовину, а да предметна парцела, коју је деда странака стекао наслеђем, представља његову посебну имовину, сагласно члану 168. став 2. Породичног закона, због чега не улази у режим заједничке имовине, већ представља економску базу исте. Утврђујући удео у предметној имовини, другостепени суд је закључио да су удели

стицалаца једнаки, па код утврђене вредности заједничке имовине коју чини објекат број 1 – породична стамбена зграда и објекат број 3 – помоћна зграда – штала у укупном износу од 1.858.192,00 динара, утврдио да допринос родитеља странака износи од по 464.548,00 динара, па како укупну вредност тековине, поред наведених објеката број 1 и број 3 чини и вредност предметне парцеле, као посебне имовине која припада туженом, у износу од 337.640,00 динара, да вредност предметних непокретности укупно износи 2.195.832,00 динара, а стим у вези да је удео родитеља странака у стицању предметних непокретности по 21,1%. У овом проценту другостепени суд је утврдио висину заоставштине покојног оца странака на предметним непокретностима, као и да је тужиља, поред туженог, као законски наследник иза покојне мајке странака сувласник на истима са 10,55%, са којих разлога је тужбени захтев делимично усвојио, како је то ближе наведено у изреци другостепене одлуке. Ово, јер тужиља, као законски наследник има правни интерес да тражи да се утврди да кроз стицање покојног оца странака, иза чије смрти је оставински поступак прекинут, да предметне непокретности представљају његову заоставштину, а с обзиром да је иза покојне мајке странака оставински поступак правноснажно окончан да има правни интерес да се утврди да као законски наследник има право својине на делу непокретности које представљају заоставштину покојне мајке. С тим у вези, с позивом на члан 1. Закона о основама својинскоправних односа закључио је да је тужбени захтев којим се тражи да се утврди право својине покојних родитеља странака и право уписа својине у корист истих недозвољен, јер су исти покојни, са којих разлога је у том делу тужбу одбацио, као недозвољену. С обзиром на то да је деда странака предметним уговором о доживотном издржавању располагао и својинским уделитема на непокретностима које су и заједничка имовина родитеља странака у укупном проценту од 42,2%, то је закључио да је уговор о доживотном издржавању ништав у том делу, сагласно члану 103. Закона о облигационим односима. Одлучујући о тужбеном захтеву за накнаду трошкова адаптације на објекту број 1 закључио је да је тужени у обавези да тужиљи сагласно члану 15. став 6. Закона о основама својинскоправних односа исплати трошкове за извршену адаптацију и реконструкцију сразмерно његовом уделу, што код утврђене вредности адаптације породичне стамбене зграде је износ од 77.030,86 динара. У погледу накнаде на име адаптације помоћног објекта број 2 - коша, другостепени суд је применом члана 38. став 3. Закона о основама својинскоправних односа, обавезао туженог да тужиљи исплати тражени износ, с обзиром да је утврдио да је адаптација тог објекта који је власништво туженог била нужна, јер је кров коша пропадао, те да су радови замене ћерамиде црепом и то целе доње конструкције изведени како би се спречило угрожавање безбедности пролазника.

По оцени Врховног суда, изложено становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 195. став 1) Породичног закона, имовина коју су заједно са супружницима односно ванбрачним партнерима стекли радом чланови њихове породице у току трајања заједнице живота у породичној заједници представља њихову заједничку имовину, ставу 2), да се члановима породице у смислу става 1. овог члана сматрају крвни, тазбински и адоптивни сродници супружника односно ванбрачних партнера који заједно са њима живе, а према ставу 3), да се на имовинске односе чланова породичне заједнице сходно примењују одредбе овог закона о имовинским односима супружника, осим одредбе члана 176. став 2. (уписивање у јавни регистар) и члана 180. став 2. (претпоставка о једнаким уделитема).

Сагласно напред наведеном, стицање имовине у породичној заједници подразумева постојање економске заједнице и заједничко стицање имовине, док се величина својинског удела у заједнички стеченој имовини утврђује у зависности од вредности уложеног рада у стицању и очувању имовине, било да је рад обављан унутар домаћинства на постојећој имовини или ван домаћинства, тако да су остварени приходи уношени у заједницу, као и од прихода од посебне имовине појединих чланова домаћинства који се појављују као резултат коришћења те имовине, поред вредности уложеног рада. У конкретном случају, правилан је закључак другостепеног суда да би се утврдило учешће деде, бабе и родитеља странака у стицању предметних непокретности, да је било потребно утврдити грађевинску вредност изграђених објеката, која подразумева вредност грађевинског материјала и уложеног рада, а затим од те вредности одузети учешће посебне имовине појединих чланова породичне заједнице и учешће материјалне фазе, тако да разлика тих вредности представља резултат заједничког рада стицалаца, који се затим дели на чланове породичне заједнице сразмерно њиховом доприносу.

Имајући у виду наведено и утврђено чињенично стање, правилан је закључак другостепеног суда да предметне непокретности – објекат број 1 и објекат број 3 представљају заједничку имовину деде, бабе и родитеља странака и да су удели једнаки, а да предметна парцела представља посебну имовину деде странака, правилном применом члана 168. став 2. и 195. Породичног закона. С тим у вези, а имајући у виду вредност предметних непокретности, објекта број 1 и број 3 и предметне парцеле, правилан је закључак другостепеног суда да је удео у стицању предметних непокретности родитеља странака од по 21,1% и да тај део представља њихову заоставштину. Стога је правилно закључио другостепени суд да заоставштину покојних родитеља странака представља удео од по 21,1% од предметних непокретности, а с обзиром да је правноснажно окончан оставински поступак иза мајке странака, да је тужиља по основу наслеђа иза покојне мајке сувласник са 10,55% на предметним непокретностима, и стим у вези правилно одлучио када је делимично усвојио тужбени захтев тужиље. Стога су неосновани наводи ревизије странака о погрешној примени материјалног права.

По оцени Врховног суда, правилно је одлучио другостепени суд када је одбацио тужбу тужиље у делу у коме је тражила да се утврди да су сада покојни родитељи странака сувласници на предметним непокретностима, с обзиром да је овај захтев недозвољен, јер сагласно члану 1. Закона о основама својинскоправних односа само физичка и правна лица могу имати право својине на покретним и непокретним стварима, те с обзиром на то да правни субјективитет физичких лица престаје њиховом смрћу, да је тужбени захтев којим се тражи утврђење права својине покојних родитеља странака и право уписа својине у њихову корист недозвољен. С тим у вези, како је то правилно закључио другостепени суд у тој ситуацији се само може тражити да се утврди да одређена имовина представља њихову заоставштину.

Код утврђеног да су родитељи странака по основу стицања у заједничкој имовини са бабом и дедом странака сувласници на непокретностима којима је покојни деда странака располагао уговором о доживотном издржавању са по 21,1%, то је правилан закључак другостепеног суда да је уговор о доживотном издржавању који је закључен између сада покојног деде странака, као примаоца издржавања и туженог,

као даваоца издржавања ништав у делу којим је он располагао имовином која није била његова, а с тим у вези правилно одлучио када је утврдио делимичну ништавост уговора о доживотном издржавању.

Супротно наводима ревизије, правилно је одлучио другостепени суд када је обавезао туженог да тужиљи исплати износ од 73.223,25 динара на име адаптације крова објекта број 1 и износ од 76.758,00 динара на име замене крова и покривача на кошу изграђеном на кп. бр. .. КО ..., с обзиром да се у овом случају радило о сувласничком објекту број 1 и објекту број 3 који је власништво туженог, те да се у конкретном случају радило о неопходним и хитним радовима, а што је све утврђено на основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке, са којих разлога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Са напред наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиље изјављене против одлуке садржане у ставу петом изреке којим је одлучено о предлогу за одређивање привремене мере применом члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 420. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужиље у овом делу није дозвољена.

Према члану 420. став 1. ЗПП странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. Ревизијом се оспорава правилност другостепене одлуке којом је одлучено о привременој мери, па како овом одлуком није правноснажно окончан поступак, то је ревизија тужиље недозвољена.

Са наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке на основу члана 413. у вези са чланом 420. став 6. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**